

**Francisci De Fargna Civitatis Plebis Patrii Philosophiæ,
Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris ... Commentaria In
singulos Canones De Jurepatronatus**

Qui sparsim tam intrà, quàm extra corpus Juris Canonici vagantur ...

Fargna, Francesco de

Romæ, MDCCXVIII

Casus VI. Argumentum. Præsentatus ad Beneficium, si tempore præsentationis dederit Patrono certa munera, & accusetur de Simonia, an dictum Beneficium obtinere possit, & in eo institui in concursu ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72203)

Maji 1690., & in decisionibus Comen. coram Manuel sub die 3. Junii 1689., & sub die 5. Junii 1690. coram Benincasa; Nullatenus obstante, quod donatio fuerit confirmata, & approbata ab Ordinario, quia non est in facultate Ordinarii approbare conventiones, & pacta illicita in Beneficialibus inter Partes inita, Rota in Leodien. Canonicatus 10. Junii 1709. §. Neque coram R.P.D. Aldrovando. Si verò tale pactum non intercessit, sed occasionaliter tantum in contractu nuptiali superaddita fuit liberalis donatio citra pactum, utique talis donatio licita est, ut apud Card. de Luc. de donat. disc. 10. num. 7. cum sequen.

Sacra autem Congregatio Concilii in Camerinen. Donationis 16. Julii 1695. ubi propositum fuit præinsertum dubium respondit -- Possè, si Sanctissimo placuerit, præfatam donationem confirmari ad cautelam per literas Apostolicas in forma Brevis.

ARGUMENTUM.

Præsentatus ad Beneficium, si tempore præsentationis dederit Patrono certa munera, & accusetur de simonia, an dictum Beneficium obtinere possit, & in eo institui in concursu alterius præsentati, qui de simonia non sit accusatus.

SUMMARIUM.

- 1 Non est promovendus ad Beneficium ille, qui de aliquo crimine est accusatus. Et quare num. 4.
- 2 Accusatio de simonia non privat aliquem Beneficio jam consequuto, sed eum arcet à consequendo. Intellige, ut ibi.
- 3 Ad probandam simoniam admittuntur etiam servi, & femina.
- 5 Accusatio simoniae, aut alterius delicti quotuplex sit?
- 6 Præsentatus ad Beneficium, & accusatus de Simonia accusatione calumniosa, ea non obstante potest institui in Beneficio ab Episcopo in concursu alterius de Simonia non accusati, & num. 11., & 17.
- 8 Præsentatus accusatus de simonia, & absolutus ab Ordinario promoveri potest ad Beneficium. Limita, ut ibi.
- 9 Præsentatus accusatus de simonia accusa-

Pars II.

tionem adminiculata, & legitime probata non solum non est promovendus, sed puniendus.

- 10 Pœna privationis Jurispatronatus habet locum in hujus venditione, & emptione, non verò in ejus donatione pro re temporali.
- 12 Si accusator simonia sit unus ex presentatis, oritur gravis suspicio calumnie.
- 13 Testis inimicus non admittitur ad probandum simoniam.
- 14 Ad effectum probandi simoniam, non sufficit, quod Testes deponant super simplici donatione rei temporalis de tempore præsentationis, sed requiritur, quod deponant super mutua causalitate inter donationem, & præsentationem.
- 15 Mutua causalitas inter donationem rei temporalis, & præsentationem, ex quibus probetur, & præsumatur? Vide ibi, & num. 16.

CASUS VI.

DUO fuerunt æqualiter præsentati ad Beneficium A. à Patronis, Titius nimirum, & Cajus; Titius autem paulò post præsentationem donavit uni ex dictis Patronis, qui eum præsentavit quædam vasa argentea; Hinc Cajus compræsentatus, ut obtineret Beneficium, existimans hanc donationem fuisse factam intuitu præsentationis, eundem Titium accusavit coram Ordinario de simonia inducens in testes duos famulos ipsius Titii à propria domo ab eo ejectos, quibus probare contendit effectivam traditionem supradictorum vasorum paulò post præsentationem; Quæritur, an Episcopus possit conferre, & instituire in dicto Beneficio eundem Titium de simonia accusatum?

- 1 Respondendum videtur negativè; Quoniam juxta Canonicas sanctiones ad Beneficium non est assumendus ille, qui de aliquo crimine est accusatus, ad Text. in cap. tantis Daniel. dist. 81., & in cap. omnipotens de accusat. ibique gloss. verb. denunciantur Abb. num. 1. Butr. num. 5. Berro. Barbos. num. 1. Gonzal. num. 4. & seqq. Abb. in cap. cum in cunctis sub num. 4. de elect. Lambertin. de jurepatr. lib. 2. par. 1. quæst. 9. art. 16. num. 3. Garz. de Benefic. par. 7. cap. 8. num. 6. Bellett. disquisit. Cleric. par. 1. §. 10. num. 40. Rot. decis. 119.

E c 2

num. 17.

2 num. 17. apud Comitoli. Licet enim accusatio de Simonia non constituat aliquem Reum, & Simoniacum, nec privet Beneficiatum Beneficio, quod jam possidet, nec eum suspendat ab hujus administratione juxta *Text. in cap. sciscitantibus* 15. *quest. 8.*, *ibique gloss.*, tamen ad instar nebulæ adumbrat splendorem famæ, & opinionis accusati, itaut pendente hujusmodi accusatione non solum accusatus non potest promoveri ad Beneficia suprema, nimirum ad Dignitates, sed nec etiam ad infima, seu simplicia, & arcetur à Beneficio querendo, & possidendo, donec concludentibus probationibus, & conjecturis dissipet hanc nebulam, & abstergat hanc maculam simoniæ sibi impictam. *Gloss. in cap. final. de Testibus Abb. in dicto cap. omnipotens de accusat. num. 3.*, *ibique Gonzal. num. 11.*, *Fagnan. num. 2.*, & *seqq. Gemin. conf. 12. num. 1.*, *Covarr. var. resol. lib. 2. cap. 8. num. 4.*, *Card. de Luc. de benefc. disc. 70. num. 5.*, & *disc. 128. n. 3.*, *Garz. de Benefc. par. 7. cap. 8. num. 35.*, *Rota decis. 73. num. 6. coram Priol.*

Nec hujusmodi accusatio, qua Cajus accusavit Titium de simonia, dici posse videtur calumniosa, quia cum ex traditione muneris subsecuta post acquisitionem rei Spiritualis oriatur suspicio simoniæ *Lotter. de re benef. lib. 3. quest. 29. num. 47.*, justa, & rationabili credulitate præsumi debet Cajus motus ad accusandum Titium de Simonia, maxime cum hanc suam accusationem adminiculaverit testimonio duorum famulorum ejusdem Titii, qui asseruerunt illum post ejus præsentationem donasse uni ex præsentantibus vasa argentea: Simonia namque cum sit difficilis probationis, & grave delictum ad eam probandam admittuntur etiam servi, & scemina ad *Text. in cap. tanta de simon. ibi Gonzal. num. 1.*, & *in cap. si Dominus de Simon. nu. 3.* & *in cap. 1. de accusat. num. 7.*, *Rot. decis. 358. num. 1. par. 2. rec. & decis. 93. num. 4. par. 4. to. 2. recnt.*

4 Ratio autem est, quia in eo, qui promoveri debet ad Beneficium, necessaria est vitæ, & morum honestas, & nulla macula debet esse aspersus, atque ejus fama in nullo debet vacillare, juxta *Text. in cap. grave nimis de præben.*, & *in Clement. 1. de atar.*, & *qualit.*, *ibique Vita-*

lin. num. 55., *Fagnan. in dicto cap. omnipotens de accusat. num. 35. in fin.* Titius autem cum fuerit accusatus à Cajo de simonia, eo quod post ejus præsentationem donaverit uni ex Patronis quædam vasa argentea, gravata remansit ejus opinio, pendente hac accusatione, adeout hoc interim donec infra terminum sibi ab Episcopo assignatum ab hujusmodi accusatione non se purget, promoveri non potest, nec institui in Beneficio, nè contingat, cum revera esse Simoniacum, & talem per sententiam declarari, & sic indignum ad Beneficia promoveri, *Covarr. var. resol. lib. 1. cap. 16. num. 11. versic. quarto*, *Garz. de Benefc. par. 7. cap. 8. num. 1.*, & *seqq.*

5 Verum pro resolutione hujus questionis tres distinguo species accusationis simoniæ, aut alterius delicti; Alia enim est accusatio simoniæ pura, & simplex, & calumniosa procedens ex pravo animo; Alia est accusatio adminiculata legitimis adminiculis derivans ex zelo Justitiæ; Et alia est accusatio adminiculata simul, & concludenter probata.

6 Præsentatus ad Beneficium à Patrono, & accusatus de simonia accusatione pura, simplici, & calumniosa, & quæ obscurat famam accusati solum apud personas viles, potest promoveri ad Beneficium, ad quod fuit præsentatus, ac in eo ab Episcopo institui non obstante hujusmodi accusatione, quia accusatio calumniosa impedire non valet Episcopum instituere, & conferre Beneficium taliter accusato, aliàs aperiretur via fraudibus, dum esset in libertate cujuscumque arcere præsentatum ab institutione, quod est omnino absurdum, & ita non dicendum ad *Text. in l. nam absurdum ff. de bon. liber. Hostien. in cap. meminimus de accusat. num. 2.*, *Fagnan. in cap. omnipotens de accusat. num. 13.*, & *23.*, *ibique Gonzal. num. 10.*, *Barbos. nu. 2.*, *Navar. conf. 2. de accusat.*, *Garz. de Benefc. par. 7. cap. 8. num. 7.*, *idem Barbos. de Offic. & Potest. Episcopi par. 2. alleg. 43. num. 14.*, *Card. de Luc. de Benefc. disc. 70. num. 7.*

7 Præsentatus verò accusatus de simonia accusatione derivans ex zelo Justitiæ adminiculata legitimis adminiculis e.g. Testibus, & conjecturis legitimis, quæ quidem non convincunt accusatum de simonia,

nia, sed solum apud viros probos, & graves obscurent famam, & opinionem accusati, non potest promoveri pendente hujusmodi accusatione ob auctoritates, & rationem superius relata *S. Respondendum, & S. Ratio*, donec, & quousque se purget à macula sibi impicta intra terminum ab Episcopo assignatum, ostendendo adminicula contra se allata simoniam non probare, & pati exceptiones.

8 Si enim presentatus se purgaverit ab hujusmodi accusatione simoniae legitime adminiculata, & absolutus fuerit ab Ordinario tanquam innocens, vel ex hactenus deductis, poterit promoveri ad Beneficium, dummodo tamen non concurrat alius compræsentatus, qui nunquam fuit de Simonia nec accusatus, nec inquisitus, nec diffamatus; In hujusmodi enim concursu Presentatus accusatus accusatione prædicta, si sit absolutus ex hactenus deductis est postponendus, & præferendus in consecutione Beneficii illi, qui nunquam de tali crimine fuit accusatus; quia si fuit absolutus ex hactenus deductis; supervenientibus novis adminiculis, & conjecturis simoniae iterum vexari posset, *Lotter. de re Benefic. lib. 2. quæst. 31. num. 148., & seq. Rot. in Sabinen. concursus 6. Aprilis 1609. apud Marchesan. par. prima cap. 8. num. 3. fol. mibi 291., & decis. 653. num. 12., & seqq., & decis. 669. num. 8., & 14. coram Bich., & decis. 516. num. 4. coram Seraphin.*

9 Presentatus denique accusatus de simonia accusatione adminiculata, & probata adminiculis, & conjecturis talibus, quæ reum de simonia convincant ex g. adminiculata Instrumento præcedentis conventionis, & pacti, quo presentatus promiserit donare Patrono vasa argentea, dummodo ab eo præsentetur, nec non Testibus deponentibus super hac pactio- ne, & hujus effectuione, seu donatione eorundem vasorum intuitu præsentationis omni exceptione majoribus, nimirum, qui non sint singulares, nec de auditu ab Accusatore, non solum non potest promoveri ad Beneficium, ad quod fuit presentatus, sed incurrit in poenas, de quibus dicam infra *Caf. VIII. Rota decis. 93. num. 3., & 5. par. 4. tom. 2. recent.* Non tamen Presentatus in hoc casu pri-

tuitu præsentationis, sicuti nec Patronus, qui eum præsentavit intuitu dd. vasorum privabitur jure præsentandi, quia cum præfati Canones hic loquantur solum de vendentibus, & ementibus Jurispatronatus, Pœna privationis Jurispatronatus, & rei temporalis datæ in ejus pretium, habet locum solum in venditione, & emptione Jurispatronatus, non verò in donatione, juxta *Lamberin. de Jurepatr. lib. 1. par. 2. quæst. 4. art. 3. num. 3.*

11 Hac triplici specie accusationis distincta censeo in casu præfati, Titium præsentatum ad controversum Beneficium, & accusatum de simonia, posse institui ab Ordinario, non obstante accusatione; quia Titius fuit accusatus à Cajo de simonia accusatione calumniosa, non adminiculata legitimis adminiculis, attentis personis Accusatoris, Testium ab Accusatore inductorum, & horum dicto.

12 Et quidem attenda persona Accusatoris, iste est Cajus compræsentatus, qui anhelat ad dictum Beneficium, & enixè instat coram Ordinario pro sui institutione, ex quo oritur gravis suspicio calumniae; cum enim agatur de interesse ejusdem Caji, dum si Titius repelleretur à consecutione Beneficii, Cajus uti compræsentatus deberet illud obtinere; præsumitur idem Cajus motus fuisse ad accusandum non zelo justitiæ, & ad publicam vindictam, nè delicta remaneant impunita, sed ad privatam utilitatem, & amore proprii interesse, & sic tamquam competitor, illegitimus accusator, & calumniator est à judicio repellendus, & Titius accusatus non est fatigandus, & molestandus, sed ac si nulla penderet accusatio, est ab Episcopo instituendus, nè Cajus compræsentatus de fraude sua commodum reportaret, ad *Text. in cap. sicut il secundo de simon., & in cap. 1. de accusat., ibique Gonzal. num. 9., idem Gonzal. in cap. Omnipotens de accusat. num. 10.*

Augetur calumnia reflectendo ad personas Testium inductorum ad probandam simoniam; Induxit enim Cajus compræsentatus, ut suam accusationem speciei zeli coloraret, Testes non omni exceptione majores, sed duos famulos inimicos Titii, & qui eum odio prosequerentur, eo quia fuerint ab ipso à propria domo ejecti, certum est, quod Testes hujusmodi

modi qualitatis non admittuntur ad probandam simoniam, & omnino invalidi sunt ad adumbrandam famam, & opinionem Accusati de tali crimine, juxta *Text. in cap. cum pater de accusat.*, ibique *Abb. num. 1.*, *Anan. Butr. num. 1.*, *Barb. num. 1.*, *Gonzal. num. 5.*, *Farinac. de Testib. qu. 53. num. 3. 7. & seqq.*, *Pignatell. consult. 44. num. 21. & 26. tom. 10.*, *Rot. decis. 358. num. 2. & seq. par. 2. rec.*

14 Reflectendo verò ad dictum horum Testium, isti nil aliud testantur, nisi quòd Titius paulò post præsentationem donaverit uni ex præsentantibus certa vasa argentea, ex hac autem attestazione non solum concludi, sed nec sumus ullus simoniæ desumi potest; Ad hunc enim effectum non sufficit, quòd Testes deponant super simplici donatione, sed requiritur, quòd probent, & testentur de donatione qualificata, nempe de mutua causalitate inter donationem, & præsentationem, seu quòd donatio, & præsentatio se invicem causaverint, nimirum, quòd donatio vasorum argenteorum fuerit facta à Titio in præmium præsentationis, & quòd præsentatio fuerit facta à Patrono in præmium dictorum vasorum, cum ex simplici donatione absque hac qualitate, seu absque hac mutua causalitate deduci non potest simonia; Ratio est quia, ut excludatur delictum simoniæ semper faciendæ est interpretatio, quòd munera, quæ subsequuntur actum præsentationis proveniant ex mera liberalitate, & gratitudine præsentati, *Lotter. de re benefc. q. 24. nu. 47. & seq. lib. 3. Pignatelli consult. 44. n. 3. tom. 10. Card. de Luc. de Benefc. disc. 127. n. 5.* Etiam si munera fuerit vicina, & proxima præsentationi, cum ex simplici vicinitate actuum non inducatur Simonia. *Rot. decis. 358. num. 11. par. 2.*, & *decis. 93. num. 19. par. 4. tom. recent.*, & *decis. 171. num. 9.*, & *seq. coram Puteo.*

15 Probatur autem mutua causalitas inter donationem, & præsentationem, seu quòd donatio, & præsentatio se invicem causaverint, si probetur antecedens pactum, & conventio donandi vasa argentea in præmium præsentationis, & præsentandi in præmium donationis, cum enim pactum, & conventio sit forma, qua constituitur simonia, absque hujusmodi

pacto ex his, quæ postea sequuntur simonia non probatur. *Gloss. in cap. sua nos de simonia Mobedan. dec. 2. de simon. Lotter. de re benefc. lib. 3. quest. 29. num. 42. & seqq. Pignatell. consult. 44. nu. 3. & 5. tom. 10. Rodoan. de simon. par. 3. cap. 24. num. 1.*

16 Probatur etiam si non concludenter, saltèm præsumptivè ex qualitate personæ donantis, & præsentantis, ex qualitate muneris, & tempore donationis; Si enim persona donans sit subditus, aut pauper, & præsentans sit Superior, aut dives, avarus, & consuetus non præsentare sine præmio, & munus sit magni valoris, & non sit consuetum dari ex lege fundationis, & donetur tempore quo præsentans habeat necessitatem ejusdem muneris, præsumitur mutua causalitas inter donationem, & præsentationem; secus si persona tam donantis, quàm præsentantis sit dives, aut donum sit modici valoris, & detur non instante necessitate, aut sit consuetum dari ex lege fundationis, juxta *Text. in cap. Et si questiones de simon. ibique gloss. Abb. n. 3. Barbos. Gonzal. n. 3. Rodoan. de simon. par. 3. cap. 24. num. 20.*, & *cap. 25. num. 8.*

17 Cum igitur Testes inducti per Cajum non probent donationem dictorum vasorum qualificatam hujusmodi qualitate, mutua causalitatis, & sint inimici Titii accusati de simonia, & Cajus sit hujus competitor; Sequitur, quòd accusatio ejusdem Caji sit calumniosa, adeo ut Episcopus hac non obstante possit Beneficium conferre Titio taliter accusato in concursu Caji compræsentati juxta *Lotter. de re Benefc. lib. 2. q. 31. nu. 151.*, & alias auctoritates superius relatas §. *Præsentatus ad Beneficium.*

ARGUMENTUM.

Jus nominandi ad Cappellanas merè laicales, an vendi, & emi possit absque simonia?

SUMMARIUM.

- 1 Jus nominandi ad Cappellanas merè laicales cum onere Missarum, est mediata annexum rei spirituali.
- 2 Simonia committitur etiam in spiritualitati annexis.

Ven-